

İBN ARABÎ'NİN MENÂKIBİ

Mehmet Receb Hilmi

Çeviren: Mahmut Kanık

HE

düşünce

2. BASKI

Mehmed Receb Hilmi: Yazar; Eş-Şeyh Mehmed Receb Hilmi Efendi ibn el-Fazıl Ahmed Hamdi el-Kâdirî'nin hayatı hakkında fazla bir bilgiye sahip değildir. Ancak künyesinden sufi olduğu, “*abadü ahfâdi's- Şeybi'l-Ekber*” ifadesinden de Muhyiddin İbn Arabî'nin neslinden geldiği, Sultan II. Abdülhamid'e yapılan övgü ve duadan da o dönemde yaşamış olduğu anlaşılmaktadır. *Şeyhü'l-Ekber Muhyiddin İbn Arabî'nin Menâkıbine Dair Bürhânü'l-Ezber (Kitâbü'l-Bürhâni'l-Ezberi Fî Menâkıbi's-Şeybi'l-Ekber)* adlı bu eseri, İbn Arabî'nin biyografisi ve eserleri hakkında bir bilgi sunmaktadır. Hicrî 21 Muharrem 1326'da, Mısır'da basılmıştır.

Mahmut Kanık: 1951 yılında Kırşehir'de (Toklumen) doğmuştur. İlk tahsilini köyünde, orta ve lise tahsilini Kayseri İmam Hatip Lisesi'nde, üniversite tahsilini ise Erzurum'da Edebiyat Fakültesi'nde Fransız Filolojisi'nde yapmış ve 1975'te mezun olmuştur. Üniversite yıllarında, Batı Edebiyatı ve Türk Edebiyatı konusunda kendisini yetiştirmeğe çalışmış, ayrıca İslâmî İlimler konusunda araştırma ve incelemeler yapmağa gayret etmiştir. Çeşitli liselerde Yabancı Dil öğretmenliği yapmıştır. 1977- 1983 yılları arasında, Bursa Yüksek İslâm Enstitüsü'nde beş yıl boyunca, İslâmî Türk Edebiyatı ve Fransızca dersleri okutmuştur. 1983 yılından itibaren Uludağ Üniversitesi'nde çalışmağa başlamıştır. Eğitim Fakültesi Fransızca Bölümü'nde Fransız Edebiyatı ve Semantik (Anlambilim) dersleri, İlahiyat Fakültesi ve diğer Fakültelerde Yabancı Dil dersleri okutmuştur; hâlen Yabancı Diller Yüksekokulu'nda Yrd. Doç. Dr. olarak görevine devam etmektedir. Fransızca, İngilizce ve Arapça, Farsça dillerini bilen Yrd. Doç. Dr. Mahmut Kanık üniversite hocalığı dışında edebiyat, sanat ve düşünce ağırlıklı çalışmalar yapmıştır. Çeşitli dergilerde şiirleri de yayınlanan yazar daha çok “mütercim” olarak tanınmıştır. Yazıları, *Diriliş*, *Yedi İklim*, *Hece*, *Bürde*, *İpek Dili*, *Kitap Dergisi*, *Bursa'da Sanat ve Edebiyat*, gibi dergilerde yayınlanmıştır. Eserleri, İnsan Yayınları, İz Yayıncılık, Hece Yayınları gibi tanınmış yayınevlerinde yayınlanmıştır. Hâlen yeni eserler yayınlamaya devam etmektedir. **Başlıca yayınlanmış eserleri:** *Güvercin Gerdanlığı Sevgiye ve Sevenlere Dair*, İbn Hazm'dan çeviri, İnsan yayınları, İstanbul, 1985; 24. baskı, 2015; *İlâhî Aşk*, İbn Arabî'den çeviri, İnsan Yayınları, İstanbul, 1986; 17. baskı, 2014; *Nurlar Risâlesi -İttibadi'l Kevnî Risâlesi*, İbn Arabî'den çeviri, İnsan Yayınları, İstanbul, 1991; 4. baskı, 2006; *Fena Risâlesi*, İbn Arabî'den çeviri, İz Yayıncılık, İstanbul, 1991; 4. baskı 2006; *Arzuların Tercümanı*, İbn Arabî'den çeviri, İz Yayıncılık, İstanbul, 1991; 5. baskı, 2009; *İslâm'ı Anlamak*, Frithjof Schuon'dan çeviri, İklim Yay. İstanbul, 1988; 2. baskı, İz Yayıncılık, İstanbul, 1998; 6. baskı 2013; *İslâm Manevîyatı ve Taoculuğa Toplu Bakış*, René Guénon'dan çeviri, İnsan Yayınları, İstanbul, 1989. 2. baskı, 2004; *Modern Dünyanın Bunalımı*, René Guénon, 4. baskı, Hece Yayınları, 2009; *Niceliğin Ege-*

menliği ve Çağın Alâmetleri, René Guénon'dan çeviri, İz Yayıncılık, 3. baskı, 2012; *Younous Emré*, (Fransızca) Necip Fazıl Kısakürek'ten çeviri, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1991; *Marifet ve Hikmet*, İbn Arabî'den çeviri, İz yayıncılık, İstanbul, 1994; 10. baskı, 2013; *İslâm'ın Metafizik Boyutları*, Frithjof Schuon'dan çeviri, İz Yayıncılık, İstanbul, 1996. 2. baskı, 2011; *Harflerin İlmî*, İbn Arabî'den çeviri, Asa Kitabevi, Bursa, 2000; 4. baskı, 2011; *Hızlandırılmış Arapça*, 3. baskı, Emin Yayınları, Bursa, 2015; *Cebnemde Bir Mevsim - Aydınlanışlar*, Arthur Rimbaud'dan çeviri, İz Yayıncılık, İstanbul, 3. baskı 2011; *Allah'ın Resulü Hz. Muhammed*, Anne Marie Delcambre'den çeviri, Yapı Kredi yayınları, İstanbul, 1999; 6. baskı, 2009; *Aziz Kur'an*, Muhammed Hamidullah'tan çeviri (Abdulaziz Hatip ile), Beyan Yayınları, İstanbul, 2000; *Kur'an'ı Kerim Tarihi*, Muhammed Hamidullah'tan çeviri (Abdulaziz Hatip ile), Beyan Yayınları, İstanbul, 2000; *Hakikat ve Tefekkür*, İbn Arabî'den çeviri, Hece Yayınları, Ankara, 2003; 3. baskı, 2009; *İnisiyasyona Toplu Bakışlar I-II*, René Guénon'dan çeviri, Hece Yayınları, Ankara, 2. baskı, 2010; *Vahdet-i Vüçüd Meselesi*, Mustafa Fevzî'den çeviri (Fatma Zehra Kavukçu ile), Hece Yayınları, Ankara, 2003; *Dört İklimden Esintiler*, Hece Yayınları, Ankara, 2003; *İbn Arabî'nin Menâkibi*, Mehmet Recep Hilmi'den çeviri, Hece Yayınları, Ankara, 2004; *L'homme à la pèlerine noire*, (Fransızca) Necip Fazıl Kısakürek'ten çeviri, Yedi İklim Dergisi, Sayı: 182, Mayıs, 2005, Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı içinde tam metin hâlinde yayımlandı; *İbn Arabî'nin Günlük Duaları*, Hece Yayınları, Ankara, 2005; *Nurlar Yuvası*, (*Mışkâtü'l-envâr*), İbn Arabî'den çeviri. Hece Yayınları, Ankara, 2006; *Müminlerin Kurtuluşuna Dair Kırk Hadis*, Kaşıkçı Ali Rıza'dan çeviri, (Fatma Zehra Kavukçu ile), Hece Yayınları, Ankara, 2006; *İbn Arabî'nin Günlük Duaları ve Şerhi*, Muhammed Nûr el-Arabî'den çeviri. İz Yayıncılık, İstanbul, 2011; *Bilgelik Şiirleri*, Frithjof Schuon'dan çeviri, (Munise Yetim ile) İz Yayıncılık, İstanbul, 2009; *Nokta ve Kalem*, Şuayb Şerefüddin'den çeviri, İz Yayıncılık, İstanbul, 2009; *Muhyiddin İbn Arabî'nin Gavsîyye Risâlesi*, Muhammed Nûr el-Arabî'den çeviri, İz Yayıncılık, İstanbul, 2009; *Extracts From Speeches of R. T. Erdoğan The Prime Minister of Turkey*, (Türkçe'den İngilizce'ye çeviri) Bursa, 2011; *Muketefât min butabi Receb Tayyib Erdoğan reîsü vüzerâî'l-cumbûriyyeti't-türkiyyeti* (Türkçe'den Arapça'ya çeviri, Fethiye Baki ile), Bursa, 2011; *Étude des Attitudes des Protagonistes à l'égard des Thèmes de Liberté et de Soumission dans le Théâtre Sartrien*, Emin Yayınları, Bursa, 2015.

İBN ARABÎ'NİN MENÂKİBİ

MEHMED RECEB HİLMİ

Türkçesi

Mahmut KANIK

HECE YAYINLARI

Hece Yayınları: 93
Düşünce

Özgün Adı: *Kitâbü'l-Bürhâni'l-Ezberi*
Fî Menâkıbi's-Şeyhi'l-Ekber

Birinci Basım: Ağustos 2004
İkinci Basım: Haziran 2016
©Hece Yayınları

Kapak Tasarımı: SARAKUSTA
Teknik Hazırlık: Bülent GÜLER

Baskı: Dumat Ofset
T: (0 312) 278 82 00

ISBN: 975-8274-91-0

HECE Basın Yayın Reklamcılık San. Tic. Ltd. Şti
Konur Sokak Nu: 39/1-2 Kızılay-Çankaya/Ankara
Yazışma: P.K. 79 Yenşehir/Ankara
T: (0 312) 419 69 13 F: (0 312) 419 69 14
e-posta: hece@hece.com.tr
www.hece.com.tr

İÇİNDEKİLER

Önsöz / 7

1. Metin: Tercümetü kitâbi'l-bürhâni'l-ezheri
 fî menâkıbi's-Şeyhi'l-Ekber / 11
2. Metin: Arapça metnin Çevirisi:
 - Fütûhâtü'l-Mekkiyye-Mukaddimetü'l-Kitab / 47
 - İlimlerin Mertebeleri / 47
 - Nebevî İlim ve Nazarî İlim / 55
- Hakikat Ehlinin Hakk'a Gidişinde İzlediği Yol / 59
- Özellikle Hakikat Ehlinin Bildiği Yedi Yol / 65
- İbn Arabî'nin Eserlerinin Listesi / 67
- Fusûsü'l-Hikem'in Şerhleri / 79

ÖNSÖZ

Elinizdeki eserin yazarı; **Eş-Şeyh Mehmed Receb Hilmi Efendi** ibn el-Fazıl Ahmed Hamdi el-Kâdirî'dir. Yazarın hayatı hakkında fazla bir bilgiye sahip değiliz. Ancak künyesinden sufî olduğu, "*ahadü ahfâdi'ş- Şeyhi'l-Ekber*" ifadesinden de Muhyiddin İbn Arabî'nin neslinden olduğu anlaşılmaktadır.

Hicrî 1326'da Mısır'da basılan bu Arapça eserin sayfa kenarlarına Osmanlıca çevirisi konulmuştur. Eserin baş tarafında Sultan II. Abdülhamid'e övgü ve dua bulunmaktadır. Eserin tashihiyle eş-Şeyh Mahmud es-Simkerî el-Halebî'nin ilgilendiği ilk sayfada belirtilmiş, tashihin Muhammed Emin tarafından tamamlandığı da son sayfada kaydedilmiştir.

Eserde, konular üç ana bölüm hâlinde sunulmuştur: Birinci bölümde, İbn Arabî'nin hayatı; ikinci bölümde, alimlerin İbn Arabî hakkındaki görüşleri belirtilmiştir. Bu bağlamda, Sühreverdî, Kadı Beydavî, Sadreddin Konevî, Süyûtî gibi alimlerin görüşlerine yer verilmiştir. Üçüncü bölümde ise, İbn Arabî'nin eserlerinin bir listesi sunulmuştur. Ayrıca *Fusûsü'l-Hikem*'in şerhleri, şerh edenlerin isimleriyle birlikte verilmiştir; burada 37 ayrı şerhin adı geçmektedir. İbn Ara-

bî'nin eserlerinin listesi sunulduktan sonra, *El-Fütûhâtü'l-Mekkiyye'*nin önsözünden bir bölüm esere ilave edilmiştir.¹

Bu eser; İbn Arabî'nin savunulduğu bir biyografi özelliği arz etmektedir. İbn Arabî'nin hayatıyla ilgili bilgilerin tabakât kitaplarından derlendiği ifade edilmektedir. Bu bağlamda, bazı menkıbelerine de yer verilmiştir.

Biz bu eserde, sayfa kenarlarında yer alan Osmanlı Türkçesi ile yazılmış metni, üzerinde herhangi bir değişiklik yapmaksızın, çevriyazı biçiminde, olduğu gibi sunduk. Bu metin, çerçeve içindeki Arapça metnin çevirisidir. Ancak bu çeviri harfi harfine bir çeviri değildir. Kaynak kitaptaki sayfa numaralarını parantez içinde belirttik. İbn Arabî'nin eserlerinin listesini de bu kitapta yer aldığı şekliyle sunduk. Hemen belirtmek gerekir ki bu listede, 284 eserin adı zikredilmektedir. Belli ki yazar İbn Arabî'nin diğer eserlerini tespit edememiştir. İbn Arabî'nin 500'den fazla eseri mevcuttur. Bu konuda Osman Yahya tarafından geniş bir çalışma yapılmıştır.²

Eserin son bölümünde yer alan, *El-Fütûhâtü'l-Mekkiyye'*nin önsözünden alınan Arapça metnin Türkçe çevirisini de sunduk. Eserde geçen âyetlerin, sure ve âyet numaralarını, ayrıca Türkçe karşılığını; hadislerin kaynağını ve Türkçe karşılığını; Arapça ibarelerin Türkçe karşılığını dipnotta belirttik. Ayrıca bazı terimlerin bugünkü Türkçe karşılığını da dipnotta belirttik.

¹ Mustafa Aşkar, *Tasavvuf Tarihi Literatürü*, (Kültür Bakanlığı Yayınları / 2739, Ankara 2001, s.177.) adlı kitabında bu eseri tanıtırken, "bu eserin son kısmında İbn Arabî'nin bir risâlesi yer almaktadır." diyor, ancak bu, müstakil bir risâle olmayıp *El-Fütûhâtü'l-Mekkiyye'*nin önsözünden sadece bir bölümdür.

² Bakınız: Osman Yahya, *L'Histoire Et La Classification De L'œuvre d'Ibn Arabî*, (Ouvrage publié avec mi- concours du Centre National de la Recherche Scientifique), Damas, 1964.

Ebu'l-Hasan Ali b. İbrahim el-Kârî el-Bağdâdî'nin *Ed-Dürrü's-Semîn fî Menâkibi'ş-Şeyh Muhyiddin* adlı eserinin çevirisini³ bir yana koyarsak, İbn Arabî'nin menkıbelerine dair Türkçe'de pek fazla eser olmadığı için, elinizdeki bu küçük eserin bu konudaki bir boşluğu dolduracağını umarız. Eserin tashihi esnasında yardımlarını esirgemeyen Yard. Doç. Dr. Mehmet Yalar'a ve Dr. Fatma Zehra Kavukçu'ya, ayrıca bakımında emeği geçen herkese şükranlarımı sunarım.

Çalışmak bizden, başarı Allah'tandır.

Mahmut KANIK

³ Bakınız: Ebu'l-Hasan Ali b. İbrahim el-Kârî el-Bağdâdî, *Ed-Dürrü's-Semîn fî Menâkibi'ş-Şeyh Muhyiddin*, Çevirenler: Dr. Abdulkadir Şener – Dr. M. Rami Ayas, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, Ankara, 1972.

[1]

1. METİN

Kitâbü'l-Bürhâni'l-Ezheri Fî Menâkıbi'ş-Şeyhi'l-Ekber

Te'lîf

El-Hibrü'l-müdekkıku⁴ ve'l-bahrü'l-mütedeffıku,⁵ Kıdve-tü'l-ârifîn⁶

Eş-Şeyh Mehmed Efendi Receb Hilmi

ibn el-fazıl el-mebrûr Eş-Şeyh Ahmed Hamdi el-Kâdirî,
ahadü ahfâdi'ş- Şeyhi'l-Ekber⁷ *nefeanâllahü bi-him*⁸. *Âmin!*

Ve bi-hâmişihı tercümetü'l- kitâbi'l-mezkûri ilâ'l-lügati't-tür-kiyyeti

Tubia' alâ nefekati'l-müellifi *hafazahullahu Teâlâ*.

Sene: 1326 Hicriyye

Annâ⁹ bi-tashihi Hazretü'l-fâzıl eş-Şeyh Mahmud es-Simkerî
el-Halebî

⁴ Araştırmacı bilgin.

⁵ Coşkun deniz

⁶ Ariflerin örneği

⁷ Şeyhü'l-Ekber'in torunlarından biri

⁸ Allah, bizim onlardan faydalanmamızı nasip etsin.

⁹ İlgilendi

(Tubia'¹⁰ bi-matbaati's-saade bi-civâri muhafazat-i Mısır)
li-sahibihâ Muhammed İsmâil

[2] Bismillahirrahmanirrahîm

Tercümetü kitabı'l-bürhâni'l-ezheri fî menâkıbı'ş-Şeyhi'l-Ekber

“İ'tizâr-ı mahsûs”

Halife-i diyânet şîâr ve şehriyâr-i merâhim-i âsâr Sultânünâ el-Gâzî (Abdü'l-Hamîd Efendimiz) hazretlerinin asr-ı celîl-i hümayunlarında sâha-i ârâyi intişâr olan bunca âsâr-ı diniyye ve mütenevviaya bir zamime-i nâçizâne olmak üzere ârif-i esrâr-ı ilâhî vâkıf-ı ahvâl-i Muhammedî Şeyhü'l-Ekber Muhyiddin bin el-Arabî hazretlerinin hülâsa-i tercüme-i hâl ve fazâil-i kudsiyyet-i iştîmâl-i aliyyeleri hakkında ekâbir-i ümmet hazerâtı taraflarından yazılan [3]

âsâr-ı mergûbe ile beraber otuz sekiz¹¹ adede bâliğ olan *Fusûsü'l-Hikem* şerhlerinin isimlerini ve müellefât-ı reşâdet penâhîlerinin müfredâtını mübeyyin olan menâkıb-ı şerîfeleri tertib ve neşre muvaffakiyyeti Cenâb-ı Hak'dan temenni eder ve maddî ve manevî bi't-tab' görülecek hatâların tashihi erbâb-ı irfandan recâ eylerim.

Mukaddime

Maksad-ı âcizânem erbâb-ı insâf ve mürüvvetin ve bâ-husus yüz ikinci kısım uzmâ-yı ümmetin yazdıkları kütüb ve resâilin esâmîsiyle bu babdaki bazı akvâl-i ulemâ ve meşâyihî min gayri [4]

¹⁰ Basıldı.

¹¹ Ancak listede otuz yedi şerhin adı geçmektedir.

haddin tasvîr ve izâha matûf olarak (*Men â' dâ lî veliyyen fekad bârezenî bi'l-mehâribe*)¹² hadîs-i şerîf-i kudsîsi ahkâmına tebean nihayeti çıkmaz yola müncer olan meâdât-ı evliyâdan ihtirâza vesîle olmak ve bu cihetle ihvân-ı dîne nâçizâne bir hizmet etmektir.

*Ve minallahi't-tevîfik!*¹³

Eydan

Hazreti Şeyh-i Ekber'in ism-i âlîleri Ebû Bekir Muhyiddin ibn Muhammed bin Ali bin el-Arabî et-Tâî el-Hâtemî'dir. Yalnız Muhyiddin el-Arabî ve Şeyhü'l-Ekber İbn el-Arabî isimleriyle de yâd olunurlar ise de son isimlerinin isti'mâli Şarkıyyûn [5]

indinde beş yüz kırk üç tarihinde Fas'da vefat eden meşâhir-i ulemâdan Ebu Bekir Arabî'den fark ve temyîz için sırf harf-i tarifsiz olarak teammüm etmiştir. Kendileri beş yüz altmış sene-i Hicriyyesinde Endülüs yani şimdiki İspanya hükümetinin Andaluzia vilâyetinde Mürsiye şehrinde mehd-ârâ-yi şühûd olup sekiz yaşlarında berây-i tahsil İşbiliye'ye şimdiki Sevilla'ya giderek İbn Beşküvâl ve muhaddis Ebu Muhammed vesaire gibi müteharrînden ahz-ı ulûm ettikten son-

¹² Hadîs-i Kudsî: "Kim Benim bir velî kuluma düşmanlık beslerse, hiç şüphesiz Ben ona harp ilân ederim." Bu hadîs-i kudsînin devamı şöyledir: "Kulumun Bana yaklaşmasında, kendisine farz kıldığım şeylerden daha sevimli, daha hoş bir şey yoktur Benim için. Kulum Bana nafile ibadetlerle de sürekli yaklaşır, öyle ki sonunda Ben onu severim. Bir kez Ben kulumu sevince, artık onun işiten kulağın, gören gözü, tutan eli ve yürüyen ayağın olurum. Benden bir şey isterse, kuşkusuz onu veririm. Eğer Bana sığınır, kuşkusuz onu himaye ederim. Ölümden hoşlanmayan bir müminin canın almakta tereddüt ettiğim kadar, yaptığım başka hiçbir şeyde tereddüt etmedim. Gerçekten o kuluma kötü muamelede bulunmaktan hiç hoşlanmam." (Bu hadisi, Ebu Hureyre'den naklederek Buharî rivayet etmiştir. Bakınız: İbn Arabî, *Mişkâtü'l-Envâr*, 91. hadîs.)

¹³ Ve başarı Allah'tandır!

ra Şark'a rihletle bir müddet Mekke-i Mükerre'm'e de ikâmet ve badehu Mısır ve Şam [6]

Irak el-Cezîre ile Anadolu'da Sivas'a seyahat ederek Konya'ya vusûllerinde fuhûl-i ulemâdan Mevlâna Şeyh Sadreddin Konevî hazretlerinin dul bulunan validelerini tezevvüc buyurdular. Burada dahi bir müddet ikâmetle asıl maksad-ı âlileri olan Hazreti Şeyh Sadreddin maddî ve bilhassa manevî âb-ı zülâl irfaniyle sîr-âb ve beyne'l-kavm "Şeyh-i kebîr" lakab-ı celîlî iktisab ettikten sonra Şam'a rihletle "*Mâte kutbû'l-hümâm*"¹⁴ terkîbinin nâtik olduğu altı yüz otuz sekiz tarihinde terk-i âlem-i nâsût ederek Cebel-i Kasyon eteğinde Sâlihiyye nâm [7]

mahallede defîn-i hâk ıtır-nâk olmuşlardır. *Rad-yallahu anhu*.¹⁵

Şeyh hazretlerinin kendilerinden sonra iki veledâ mecidleri kalıp bunlardan birisi Şeyh Muhammed Sadeddin bin Şeyh Muhyiddin hazretleridir ki altı yüz on sekiz senesi Ramazan'ında Malatya'da kadem-nihâde âlem-i şühûd olmuş ve müddet-i ömrünü ehâdîs-i şerîfe nakl ve tedrîsine hasr etmiş oldukları gibi eş'âr-ı güzîdelerini hâvî meşhur divanları dahi vardır. Müşârün ileyh altı yüz elli altı senesinde ve diğeri Ebû Abdullah Şeyh Muhammed İmadüddin bin Şeyh Muhyiddin [8]

hazretleri de altı yüz altmış yedi senesinde Şam-ı şerîf'te irtihâl-i dâr-ı naîm ederek peder-i âlîlerinin kabr-i şerîfleri civarına defn edilmişlerdir. *Kaddesellahu esrâre-hüm ve rahime-hüm ve nefea-nâ bi-ulûmi-him ve şeffea-hüm fî-nâ. Âmîn!*¹⁶

¹⁴ Himmetli Kutup öldü.

¹⁵ Allah ondan razı olsun.

¹⁶ Allah onların sırlarını takdis etsin ve onlara rahmet etsin ve onların ilimlerinden bizi faydalandırsın ve onları bize şefaatçi kılsın. Amin!

Rivayet-i aliyyelerine nazaran ulûm-i âliye ve aliyye ile fûnûn-ı mütenevvia tahsili için ekâbir-i ümmetten İbn Asâkir Ebu'l-Ferec, İbn Cevzî, İbn Sekîne, İbn Ulvân, Câbir bin Ebî Eyyûb vesâire gibi ulûm-i bâtınadan dahi bizzat Şeyh Ebû Medyen el-Mağribî ve Cemâlüddin Yunus ibn Yahya el-Kasâr ve Ebû Abdullah el-Fâsî ve Ebu'l-Hasan bin el-Câmî [9] ve bir vasıta ile de seyyidina Şeyh Abdulkâdir el-Ceylânî hazerâtı gibi pişvâ-yı eâzım-ı tarîkattan füyûzât-ı kesîre ahz ve telakkî etmişlerdir. *Fusûsü'l-Hikem* ve *Fütûhât-ı Mekkiye* nâm müellefât-ı kudsiyeleri derece-i ulüvv-i ka'b ve faziletlerine birer bürhân-ı celîdir. Hızır aleyhisselâm ile musahabe-i manevîye ve hırka telebüsü hakkındaki vâkıa'-i hârikaları erbâb-ı irfan nezdinde malumdur. Zamân-ı âlîlerine tesadüf eden Tavâifü Mülûk'ün ezcümle Ebû Bekir bin Eyyûb'in pek çok in'âm ve iltifatlarına nâil oldukları hâlde kifâf-ı nefislerinden fazla bir şeyi kabul etmeyip tensîb [10] buyurdıkları muhtacîne infak ve tasadduk buyururlardı. Adedi beş yüze bâliğ olan müellefât-ı aliyyelerinin ekserîsi tasavvufa ait bulunduğundan zühd yâ red ile muttasıf bazı ulemâ-yı rüsûmun mücerred adem-i idrak ve tefehhümlerinden nâşî bu babtaki tenkîdât ve itirâzât-ı vâkıalarının butlânı erbâb-ı insaf ve kemâl nezdinde zâhir ve hüveydâdır. Binâen aleyh vefât-ı âlîlerinden sonra (*izâ kâne'l-vâdî hâliyen le-kâne's-sa'lebü vâliyen*)¹⁷ medlûlünce meydan bulan bazı erbâb-ı itiraz ve taassub kabri mübareklerini ketm ve ihfâ etmişlerse de *izâ dahale's-Sînü fi'ş-Şîni* [11] *zahare kabriü Muhyiddin*¹⁸ kelâm-ı kerâmeti encâm-ı âlîleri Se-

¹⁷ Boş olunca vadi, kuşkusuz tilki olur vali.

¹⁸ Sin (Yavuz Selim) Şin'a (Şam'a) girince, Muhyiddin'in kabri bulunacaktır.